

2765

Ս. ՇԶԵՐԲԱԿՈՎ,

ԼԵՆԻՆԻ ԳՈՐԾԸ ՀԱՂԹԵՑ

3K 26
G-90

ՊԵՏԶՐԱՑ

ԻԱԳՈՒԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1939

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՇԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՅԵՔ

08 JUN 2005

3K26

6-80

4

Ա. Ս. ՇՉԵՐԲԱԿՈՎ

20 NOV 2009

ԼԵՆԻՆԻ ԳՈՐԾԸ ՀԱՂԹԵՑ

Ձեկուցում 1939 թվի հունվարի 21-ին Մեծ Թաղրոնում կայացած
սզո նիստում, նվերված Վ. Ի. Լենինի մահվան XV տարեդարձին

Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1939

15 JUL 2013

2765

2141
39

А. С. ШЕРБАКОВ
ДЕЛО ЛЕНИНА ПОВЕДИЛО!

Госиздат—Издательство полит.
литературы, Ереван, 1930

Ընկերներ: Տասնհինգ տարի սրանից առաջ մեծ Լենինի
«իրտը դադարեց խփելուց: Մեռավ հեղափոխության հանձա-
րը,—նա, ով առանց ահի ու համարձակ կերպով հեղափո-
խությունից զեպի հեղափոխություն եր առաջնորդում ունե-
ւանվոր դասակարգը:

«Կուսակցությանը: Բոլոր աշխատավորներին» վերնա-
գրով ղեկավարի մեջ կուսակցության Կենտկոմը հաղորդում
էր:

«Մեռավ այն մարդը, վորի մարտական առաջ-
նորդությունը մեր կուսակցությունը, վոր վառուղի
ծխով եր պարուրված, տիրական ձեռքով Հոկտեմ-
բերի կարմիր դրոշմ կանգնեցրեց ամբողջ յերկրում,
սրբեց թշնամիների ղեկավարությունը, նախկին ցա-
րական Ռուսաստանում ամբապես հաստատեց աշխա-
տավորների տիրապետությունը: Մեռավ Կոմունիս-
տական Ինտերնացիոնալի հիմնադիրը, համաշխար-
հային կոմունիզմի առաջնորդը, միջազգային պրոլե-
տարիատի սերն ու պարծանքը, ճնշված Սրբեկների
դրոշմը, Ռուսաստանի բանվորական ղեկավարության
գլուխը»:

Լենինի մահը վողբաց մեր ամբողջ աշխատավորական
յերկիրը:

Աշխատավորների և ճնշվածների վողջ աշխարհը սուգ
մտավ:

Մի սամարացի հասարակ դյուղացի ամբողջ աշխատա-
վոր ժողովրդի վիշտը արտահայտեց հետևյալ բառերով.
«Յեթե կարելի լիներ յերկրագունդը պատել «Լենին» մական-

գրությամբ թերթիկներն աշխարհի քանակով, վորքան այդ անունն արտասանվել է վերջին որերում, այդ թերթիկները կծածկեյին բոլոր ծովերն ու ովկիանոսները, մայր ցամաքներն ու թափուաները, և բոլորը կլինե՛ր՝ Լենին... Լենին»...

Լենինի մահը խնդրությամբ ու հույսով լցրեց բոլշևիզմի թշնամիների սրտերը:

Կուսակցության ներսում բոլոր նրանք, ովքեր Լենինի կենդանության ժամանակ ել քանիցս փորձել են ներսից դրոհել կուսակցության դեմ, թիկունքից գնդակոծել նրան, տատանել նրա շարքերը, — բոլոր հակամարքսիստները, հակալենինյանները, բոլոր նրանք, ովքեր, ինչպես հետո դուրս յեկավ, ոտարեկրյա հետախուզությունների առաջադրանքով ջանում էյին կործանել կուսակցությունն ու խորհրդային պետությունը, — նրանք նոր հույսով դուրս բարձրացրին:

Թշնամիներն իրենց հաշիվներն մեջ սխալվեցին: Առաջնորդի մահը չառատանց կուսակցության շարքերը: Խորհրդային յերկրի բանվոր դասակարգը Լենինի մահին պատասխանեց նրանով, վոր ե՛լ ամելի համախմբվեց կոմունիստական կուսակցության շուրջը և իր լավագույն գավակներից ամելի քան 20 հազար հոգի նրա շարքերն ուղարկեց:

Թշնամիները սխալվեցին իրենց հաշիվներում, վորովհետև կուսակցությունը, Խորհրդային Միության բանվորները և աշխատավորները, համաշխարհային պրոլետարիատը — իրենց շարքերից առաջ քաշեցին Լենինի արժանավոր հաջորդին, նրան,

ով Լենինի հետ մեկտեղ է կառուցել կուսակցությունը և ամրապնդել նրա շարքերի միասնությունը,

ով յերբեք չի նահանջել Լենինից,

ով Լենինի հետ մեկտեղ է ղեկավարել բանվոր դատակարգի պայքարն ու հաղթությունները Հոկտեմբերին ու քաղաքացիական պատերազմում,

ով Լենինի հետ մեկտեղ է մշակել մեր յերկրի բարե-

փոխման պլանը և հետագա տարիներում իրականացրել այդ պլանը:

Թշնամիները սխալվեցին իրենց հաշիվներում, վորովհետև կուսակցության, յերկրի ու հեղափոխության գլուխ կանդնեց Լենինի գործի մեծ շարունակող՝ ընկեր Ստալինը: (Բուռն ծափահարություններ):

I

Մահը Լենինին խլեց մեր շարքերից այն ժամանակ, յերբ կուսակցությունը և յերկիրը շատ բարդ ու դժվարին իրադրություն էյին ապրում:

Ինչպես դուք հիշում եք, դրանից շատ քիչ առաջ յերկրում ավարտվեց քաղաքացիական պատերազմը:

Վրանդելը ջախջախվել եր 1920 թվի վերջերին: Լեհաստանի հետ կնքած հաշտությունը ռատիֆիկացիայի յեր յենթարկվել 1921 թվի ապրիլին: Այսպես կոչված կարելյան ավանտյուրան լիկվիդացիայի յեր յենթարկվել 1922 թվի սկզբներին: Կարմիր բանակի զորքերը յապոնական ինտերվենտներին դուրս էյին չպրտել խորհրդային հողից ու Վլադիվոստոկը վերցրել 1922 թվի հոկտեմբերին:

Քաղաքացիական պատերազմում հաղթությունը հեշտ չեր ձեռք բերվել ռուսական սպիտակ-դավարդիականության նկատմամբ, իմպերիալիստական ինտերվենցիայի նկատմամբ: Այդ հաղթությունն ամբողջ յերկրից պահանջեց դերմարդկային ջանքեր, եկոնոմիկայի մեծագույն լարում, անվերապահ հերոսություն և զոհեր՝ պրոլետարիատի կողմից: Խորհրդային յերկիրը պատերազմից դուրս յեկավ թուլացած:

«Միայն պատերազմը վերջնապես հետո մենք տեսանք, թե ինչ աստիճանի յե հասել քայքայումն ու աղքատությունը, վորոնք յերկար ժամանակով մեզ դատապարտում են վերքերի միայն պարզ բուժման», — ասում եր Լենինը:

Նոյն արդյունաբերության արտադրանքը 1920 թվին համարյա յոթ անգամ պակաս էր նախապատերազմյանից: Չուգունի ձուլումը, նախապատերազմյան ժամանակի հետ համեմատած, 1921 թվին կազմում էր մոտ 3 տոկոս, հանքաքարի հանույթը ընկել էր մինչև 1,7 տոկոսը, պղնձինը— մինչև 0-ն: Ֆաբրիկաների մեծ մասը և տրանսպորտը կործանված էին, շախտաները վողողված:

Գյուղացիական տնտեսությունը կատաստրոֆիկ չափերով կրճատել էր ցանքերը և կուլտուրաների բերքահավաքը:

Գյուղին արդյունաբերական ապրանքներ մատակարարելը համարյա դադարել էր, քաղաքի տնտեսական կապերը գյուղի հետ ծայրահեղորեն թուլացել էին:

Այն ժամանակ կուսակցության առաջ դրված խնդիրը հանգում էր այն բանին, վոր պետք է գյուղացիական տնտեսությունը վերականգնել, առանց վորի չէր կարելի յերեակայել արդյունաբերության վոչ մի վերականգնում, անկարելի յեր կարգի բերել ու ամրացնել պրոլետարիատի շարքերը, սանձահարել մանր-բուրժուական տարրերը:

Կուսակցության առաջ դժագրվում էր գյուղատնտեսության վերականգնման միակ ուղին—այդ՝ վորոչ սահմաններում չըջանառության ազատություն, մանր տնտեսատիրոջ համար ազատություն թույլատրելու ուղին էր:

Կուսակցությունը այդ արեց,—պարենմասնատրումը պարենհարկով փոխարինելով, ավելցուկների նկատմամբ ազատ տնորինելու իրավունք վերադասելով գյուղացուն:

Գյուղը տնտեսությունը զարգացնելու խթան ստացավ: Նոր տնտեսական քաղաքականությունը, վորի ուղին վոտք դրեց մեր կուսակցությունն այդ տարիներում, շուտով ցույց տվեց իր առաջին դրական արդյունքները և ամրոդվությամբ ու լիովին արդարացրեց իրեն:

Ժողովրդական տնտեսության վերականգնումը, վոր սկսվեց ՆԵՊ-ը մտցնելով, ընթանում էր արագ տեմպերով,—վերականգնվում էր արդյունաբերությունը, վերականգնվում էր գյուղատնտեսությունը:

Արդյունաբերության վերականգնման համեմատ՝ ընթանում էր բանվոր դասակարգի աճման ու կոնսոլիդացիայի պրոցեսը:

Միջակը, վորպես դյուղի կենտրոնական ֆիգուրա, ել ավելի ամրացավ: Դրա կոդքին տեղի յեր ունենում կապիտալիստական տարրերի աճումը քաղաքում և մասնավանդ դյուղում: Դասակարգերի հարաբերակցության մեջ ստեղծվեց նոր դրություն: Որակարգի մեջ մտավ մի նոր հարց— ո՞վ ավելի շուտ կուտվի նոր դրությունից՝ սոցիալիստական, թե կապիտալիստական տարրերը, ո՞ւմ հետեից կդնա գյուղացիությունը՝ սոցիալիզմ կառուցող պրոլետարիատի հետեից, թե կապիտալիստների հետեից:

Անհրաժեշտ է նկատի ունենալ, վոր 1923 թվին մասնավոր կապիտալի տեսակարար կշիռը առետրի մեջ կազմում էր 50 տոկոսից ավելի, իսկ հատավաճառ ապրանքաշրջանառության մեջ նա հասնում էր մինչև 80 տոկոսի:

Յերկրում դոյացած դրությունը Լենինը ձևակերպել է այսպիսի խոսքերով.

«Ո՞վ կհաղթի—կապիտալիստը, քե խորիքային իշխանությունը... Ամրոդը հարցն այս է—ո՞վ ումից առաջ կանցնի: Յեթե կապիտալիստները կարողանան ավելի շուտ կազմակերպվել—այն ժամանակ նրանք կոմունիստներին կվոնգեն, ու այստեղ ել վոչ մի խոսակցություն լինել չի կարող: Այս բաներին պետք է դրսոտ նայել—ո՞վ ում»: (Լենին, հատոր XXVII, էջ 41—42):

Ահա թե ինչպես կտրո՞ւկ էր դնում հարցն ընկեր Լենինը:

Ամեն կերպ զարգացնելով սոցիալիզմը, կուսակցությունը թույլատրեց կապիտալիզմի վորոչ աչխուժացում, նա հաստատապես նկատի ուներ կապիտալիստական և սոցիալիստական տարրերի միջև սկսված մրցակցության մեջ կազմակերպել սոցիալիստական սիստեմի դերակշռությունը կապիտալիստականի նկատմամբ և ջանալ հասնելու կապիտալիստական տարրերի լիկվիդացիային:

Սոցիալիստական շինարարության ամբողջ հետադա-
րորձն ամբողջովին արդարացրեց այդ քաղաքականու-
թյունը:

Յեւ չհենց վոր հաջողվեց ժողովրդական տնտեսության
վերականգնման գործում ձեռք բերել առաջին հաջողու-
թյունները,—կուսակցության առաջ ամբողջ ուժով ծառա-
ցավ հետադա զարգացման հեռանկարներին ու բնույթի հար-
ցը:

Այն հարցերը, թե վորո՞նք են սոցիալիզմի բախան ու
հեռանկարները խորհրդային Միության մեջ, վորոնք այն
տարիներում պրակտիկ կերպով ծառացան կուսակցության
և բանվոր դասակարգի առաջ, «ՀամԿ(բ)Կ պատմության
համառոտ դասընթացի» մեջ ձևակերպված են այսպես.

«Խոչ ուղղությամբ պետք է տանել տնտեսական
շինարարությունը խորհրդային Միության մեջ, սո-
ցիալիզմի ուղղությամբ, թե՞ մի վորևէ այլ ուղղու-
թյամբ: Արդյոք սոցիալիստական տնտեսություն
մենք պե՞տք է կառուցենք և կարո՞ղ ենք կառուցել.
Թե՞ մեզ վիճակված է հողը պարարտացնել մեկ ու-
րիշ, կապիտալիստական տնտեսության համար: Ընդ-
հանրապես հնարավո՞ր է արդյոք խՍՀՄ-ում սոցիա-
լիստական տնտեսություն կառուցել, իսկ յեթե հնա-
րավոր է, ապա հնարավո՞ր է արդյոք այդ տնտեսու-
թյունը կառուցել՝ կապիտալիստական ցերկրներում
հեղափոխության ձգձգվելու և կապիտալիզմի ստարի-
լիզացիայի պայմաններում: Հնարավո՞ր է արդյոք
սոցիալիստական տնտեսությունը կառուցել նոր տըն-
տեսական քաղաքականություն ուղիների վրա, մի
քաղաքականություն, վորն ըստամենայնի ամրա-
պնդելով ու ծավալելով սոցիալիզմի ուժերը յերկ-
րում, դրա հետ մեկտեղ առայժմ տալիս է կապիտա-
լիզմի նաև վորոշ աճում: Ինչպե՞ս պետք է կառուցել
սոցիալիստական ժողովրդական տնտեսությունը,
վոր ծայրից պետք է սկսել այդ շինարարությունը»:

Այս բոլոր հարցերին կուսակցությունը պատասխանել

է, այդ բոլոր հարցերը լուծել է և համաշխարհային պատ-
մական հաջողություններ է ձեռք բերել՝ մեր յերկրում սո-
ցիալիզմ կառուցելու վերաբերյալ լենինյան-ստալինյան
պլանը կատարելու հիման վրա,—մի պլան, վորը բովան-
դակում էր այսպիսի մոմենտներ.

1. Հղոր սոցիալիստական ինդուստրիայի ստեղծումը
երկտրիֆիկացիայի, վորպես ամբողջ ժողովրդական տնտե-
սության վերակառուցման բաղաչի, հիման վրա:

2. Սկզբում ավելի պարզ ձևեր—գյուղացիական տնտե-
սությունների կոոպերացումն առավելապես վաճառահան-
ման բնագավառում,—իսկ այնուհետև անցում կոոպերացման
բարձրագույն ձևերին—կոլեկտիվացման՝ գյուղատնտեսու-
թյունը նորագույն գյուղատնտեսական տեխնիկայով հագե-
ցնելու հիման վրա:

II

Լենինն ու Ստալինը մեր յերկրի բարեփոխման պլանը
նշելուն ձեռնամուխ ելին յեղել դեռևս ամենաանողոր քա-
ղաքացիական պատերազմի տարիներին: Միայն նրանք—
մտքի այդ տիտանները, հանճարեղ կանխատեսներն ելին,—
վոր քաղաքացիական պատերազմի ու ինտերվենցիայի
ֆրոնտների, բյուկազայի, քաջբայման, սովի ու ցրտի միջով
կարողանում ելին վոչ միայն տեսնել վաղվա ոլոր, այլև
նախապատրաստել այն:

Հոկտեմբերյան հեղափոխության հաղթությունից ան-
միջապես հետո Լենինը բազմիցս մատնանշում էր, վոր սո-
ցիալիզմի հաղթությունը հնարավոր է միայն ամբողջ յերկ-
րի երկտրիֆիկացման հիման վրա:

Դեռևս 1918 թվին Լենինը պահանջում էր «հատուկ ու-
շադրություն դարձնել արդյունաբերության ու տրանսպոր-
տի երկտրիֆիկացման և ելեկտրականությունը հողագոր-
ծության նկատմամբ գործադրելու վրա» (Հատոր XXII, էջ
434):

«Պարենհարկի մասին» բրոշյուրի պլանի մեջ Լենինը
գրում է.

«Յերե մի 10—20 տարուց հետո ելեկտրիֆիկացիա չե, մազաշափ անդամ ուրստիելի չե մանր հողագործի ինդիվիդուալիզմը և նրա ազատ առևտուրը տեղական շրջանառութեան մեջ: Յերե ելեկտրիֆիկացիա չե՝ միևնույն ե, անխուսափելի չե գարձը դեպի կապիտալիզմ»: (Լենին, հատոր XXVI, էջ 313):

Լենինի առաջարկութեամբ կառավարութեանն ստեղծեց Ռուսաստանի ելեկտրիֆիկացման պետական հանձնաժողով—**ГОЭЛРО**. յերկու հարյուր գիտնական, ինժեներ ու տեխնիկ ձևանամուխ յեզան ելեկտրիֆիկացման պլանը կազմելուն: Լենինի և Ստալինի կողմից մշտապես փոփոխվելով, հանձնաժողովը մշակեց ելեկտրիֆիկացիայի պլանը, և նա իրապես հանդիսացավ խորհրդային հանրապետութեան միասնական ժողովրդատնտեսական պլանը:

«Կամուկովմը՝ խորհրդային իշխանութեանն և պլանային ամբողջ յերկրի ելեկտրիֆիկացիան»,—այսպես առաջնապետ չափով սեղմ ու պարզ ձևով ձևակերպեց Լենինը կուսակցութեան գլխավոր խնդիրը:

Ըստ Լենինի և Ստալինի մտահղացման այդ պլանը հասկացվում էր վոչ թե փոքրէական մեկուսի կառուցված առանձին ելեկտրակայաններ, այլ փոքրէական յերկրի ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան, այդ թվում և՛ գյուղատնտեսութեան փոխադրումը նոր, ժամանակակից տեխնիկայի բազայի վրա: Հենց այդ նպատակով Լենինն այդ պլանն անվանեց «կուսակցութեան յերկրորդ ծրագիր»:

ГОЭЛРО-ի պլանի շուրջը կատաղի պայքար ծավալվեց. կուսակցութեան և բանվոր դատակարգի բոլոր թշնամիները ծառացան այդ պլանի դեմ:

Կուսակցութեան ներսում ելեկտրիֆիկացիայի պլանի դեմ դուրս յեկան տրոցկիները, սիկովները և նրանց ձայնարկուները: Նրանք արգելակում էին, սարսուռած յենթարկում ու փոխեցում ելեկտրիֆիկացիայի պլանը:

Ընկեր Ստալինը՝ Լենինի հետ մեկտեղ պայքարում է **ГОЭЛРО**-ի պլանի բոլոր թշնամիներին դեմ, ջախջախիչ հարվածներ է հասցնում պրոդետարիատի ուժերին չհամա-

տալուն և մենչեիկյան-տրոցկիստական տարրերի կապիտալիստութեանը:

Ձի կարելի առանց հուզմունքի կարդալ Ստալինի նամակը Լենինին (1921 թվի մարտ) ելեկտրիֆիկացիայի պլանի մասին.

«Հիանալի, լավ կազմված գիրք է: Իսկապես միասնական և իսկապես պետական տնտեսական՝ առանց չակետների՝ պլանի հմտալից ուղղագիր: Տնտեսապես հետամնաց Ռուսաստանի խորհրդային վերնաշենքի տակ այժմյան պայմաններում իսկապես ռեալ և տեխնիկապես միակ հնարավոր արտադրական բազան քաշելու միակ մարքսիստական փորձը մեր ժամանակում: Հիշում եք Տրոցկու անցյալ տարվա «պլանը» (նրա թեղիսները)՝ մինչպատերազմական արդյունաբերութեան բեկորների նկատմամբ անորակ գյուղացիական-բանվորական մասսայի (աշխատանքի բանակի) աշխատանքը մասսայաբար կիրառելու հիման վրա Ռուսաստանը «տնտեսապես վերածնելու» մասին: **ГОЭЛРО**-ի պլանի հետ համեմատած՝ վորպիսի՝ աղքատամտութեան, վորպիսի՝ հետամնացութեան: Միջնադարյան տնայնագործ, վոր իրեն յերեվակայում է իրենյան հերոս, վորը կոչված է Ռուսաստանը «փրկելու» հնադարյան սաղայով... Իսկ ինչ արժեն—տասնյակ «միասնական պլանները», վորոնք՝ համոթ մեր՝ չարունակ յերևան են գալիս մեր մամուլում, —նախապատրաստականցիների մանկական թոթովանք... կամ թե՛ ոբիվատեւական «ռեալիզմը» (իբրք մանկավարչական) Ռիկովի, վորը դեռ էլի «քնննադատում է» **ГОЭЛРО**-ն և մինչև ակնջները խրված և ուռալիսայի մեջ»...

Ելեկտրիֆիկացիայի Լենինյան-Ստալինյան պլանը հաղթեց: **ГОЭЛРО**-ի համարձակ պլանը ստալինյան հնգամյակների հետեանքով գերազանցվել է:

Ելեկտրակայանների կառուցման և ելեկտրոեներգիայի արտադրման պլանը բաղժապատիկորեն գերակատարվել է:

ԳՕՅԼՐՕ-ի պլանով յենթադրվում էր կառուցել 30 նոր ռադիոակնային ելեկտրակայան: Նշանակալից չափով ավելի շատ ռադիոակնային ելեկտրակայան է կառուցվել:

1938 թվին արտադրվել է 36½ միլիարդ կիլովատ-ժամ էներգիա:

Ելեկտրոէներգիայի արտադրությամբ մեր յերկիրը 1923 թվին տասնիններորդ տեղն էր զբաղում մյուս յերկրներին շարքում: 1937 թվին նա զբաղում էր յերրորդ տեղը: (Ծափահարություններ):

III

Հայտնի յե, վոր ժողովրդական տնտեսության հիմք ու վողնաշար հանդիսանում է ծանր արդյունաբերությունը:

Ինդուստրացման և ծանր արդյունաբերության գերի մասին Լենինն այսպես էր գրում.

«Ռուսաստանի համար փրկություն է վո՛չ միայն դյուղացիական տնտեսության լավ բերքը,—այդ դեռ քիչ է,—ու վո՛չ էլ միայն լավ կացությունը թեթե արդյունաբերության, վորը դյուղացիությանը սպառման առարկաներ է մատակարարում,—այդ էլ դեռ քիչ է,—մեղ անհրաժեշտ է նաև ծանր ինդուստրիան: Իսկ վերջինս լավ կացության հասցնելու համար շատ տարիների աշխատանք կպահանջվի:

Ծանր ինդուստրիան պետական սուբսիդիաների կարիք ունի: Յեթե մենք այդ սուբսիդիաները չճարենք, ապա մենք, վորպես քաղաքակրթված պետություն,—եւ յես չեմ ասում՝ վորպես սոցիալիստական պետություն,—կորած ենք»: (Լենին, Հ. XXVII, էջ 349):

Ահա՛ թե ինչպես կտրո՞ւկ էր դնում հարցն ընկեր Լենինը:

Յուրաքանչյուր հասարակակարգ ծագում է վորոշ դասակարգի ֆինանսական աջակցությամբ միայն: Մեր կար-

գերի—սոցիալիստականի—ստեղծման, ամրապնդման ու ընդարձակման համար նույնպես ֆինանսական աջակցություն էր հարկավոր բանվոր դասակարգի և նրա դաշնակցի՝ գյուղացիության կողմից:

Ծանր արդյունաբերություն ստեղծելու համար միլիարդներ էյին հարկավոր: Տասնվեց տարի սրանից առաջ ծանր արդյունաբերության համար յերկիրն ի վիճակի յեր հատկացնելու ընդամենը 20 միլիոն վոսկի ռուբլի, և այն ժամանակ Լենինն այդ դեպքը դիտում էր վորպես առաջին լուրջ հաղթություն, վորի մասին նա անհրաժեշտ էր համարում զեկուցել Կոմինտերնի IV կոնգրեսում:

Կապիտալիզմի ռեստավրացիայի իդեոլոգները տեսնում էյին արդյունաբերության վերականգնման ու ռեկոնստրուկցիայի մեկ ճանապարհ,—դա՛ ռտարերկրյա կապիտալի ներգրավումն է: Ռտարերկրյա բանկիրները համարում էյին, վոր Ռուսաստանը սեփական ուժերով յուր չի դնա ու միենույն է խոնարհաբար խնդրելու կզնա նրանց՝ բանկիրներին մոտ: Ռտարերկրյա կապիտալիստների մոտ խոնարհաբար խնդրելու և նրանց առաջ դուրս խոնարհելու առաջարկն անում էյին տրոցկիստները, բուխարինականները, ռիկովականները, գինովյեվականները:

Այդ ուղին նշանակում էր յերկրի ստրկացում, նրա վերածումը Յեվրոպայի արդյունաբերության ագրարային լրացման, Խորհուրդների յերկրի ինքնուրույնության կորուստ, նրա վերածումն իմպերիալիզմի գաղութի:

Կուսակցությունը դնաց ինդուստրացման լենինյան ստալինյան ուղիով և հասավ այն բանին, վոր տասնվեց տարի սրանից առաջ արդյունաբերության մեջ դրված 20 միլիոն ռուբլու փոխարեն, առաջին հնգամյակի տարիներում,—վորը, ինչպես հայտնի յե, կատարվեց 4 տարի և 3 ամսում,—սոցիալիստական տնտեսության մեջ դրեց 50½ միլիարդ ռուբլի, յերկրորդ հնգամյակի տարիներում—137 միլիարդ ռուբլուց ավելի և միմիայն 1938 թվին—35

միլիարդ ռուբլի: Այս ներդրումների առյուծի բաժինը հաս-
կացվեց ծանր ինդուստրիային:

Յեւ արդեն խոսել եմ արդյունաբերութեան այն որերի
մակարդակի մասին, յերբ կուսակցութեանն անցնում եր
ՆԵՊ-ին: Բայց ահա թե իրենից ինչ եր ներկայացնում ծանր
արդյունաբերութեանը 1923 թվին: Այդ տարում արտա-
դրվեց 300 հազար տոնն չուգուն, 600 հազար տոնն պող-
պատ, 500 հազար տոնն պրոկատ: 1923 թվին յերկրում վո՛չ
տրակտոր, վո՛չ ավտոմոբիլ չարտադրվեց: Ասում են, վոր
1924 թվին հաջողվել է հավաքել մասամբ հին, մասամբ ել
նոր՝ արտասահմանյան, վոչ-մեր մասերից, 10 հատ ավտո-
մոբիլ և 10 հատ տրակտոր:

1938 թվին մեր արդյունաբերութեանն արտադրել է մոտ
15 միլիոն տոնն չուգուն՝ 300 հազարի փոխարեն, 18 միլիոն
տոնն պողպատ՝ 600 հազարի փոխարեն, մոտ 13½ միլիոն
տոնն պրոկատ՝ 500 հազարի փոխարեն, նա արտադրել է
մոտ 50 հազար տրակտոր, 200 հազար ավտոմոբիլից ավելի,
23 հազար կոմբայն:

Արտադրութեան շատ տեսակներում մենք հասել ենք
տեխնիկայիս առաջավոր կապիտալիստական յերկրներին:
Այն տարիներին ընթացքում մենք նոր ենք կառուցել արդյու-
նաբերութեան ամբողջ նոր ճյուղեր, վորպիսիք առաջ չկա-
յին:

Վորքան ել վոր դրանդիող, վորքան ել վոր խիզախ եր
ԳՕՅԼՐՕ-ի սլանն այն որերի համար, յերբ նա մշակվում
եր, բայց նա ել չկարողացալ հաշվի առնել այն բոլոր
հնարավորութեանները, վոր իր մեջ կրում է խորհրդային
սիստեմը: ԳՕՅԼՐՕ-ի սլանով յենթադրվում եր, վոր ար-
դյունաբերական պրոդուկցիայի արտադրութեանը 10—15
տարվա ընթացքում կգերազանցի մինչպատերազմյան մա-
կարդակը յերկու անգամ: 1937 թվին, այսինքն ԳՕՅԼՐՕ-ի
սլանն ընդունելուց 16 տարի հետո, արդյունաբերութեան
մակարդակը՝ նախապատերազմյանի հետ համեմատած՝ ավե-
լացել եր վո՛չ թե յերկու անգամ, ասլ ավելի քան յոթ ան-

գամ: Խոշոր արդյունաբերութեան արտադրանքը 1938 թվին
աճել եր՝ 1923 թվի հետ համեմատած՝ քսան յերկու—քսան
յերեք անգամ:

Որերս հրապարակվեցին այն տվյալները, վորոնք վերա-
բերում են ԽՍՀՄ արդյունաբերութեան արտադրանքի աճ-
մանը 1938 թվին: Մինչդեռ կապիտալիզմի յերկրներում ար-
դյունաբերական արտադրութեանը 1938 թվին՝ 1937 թվի
հետ համեմատած՝ նվազել է 13,5 տոկոսով, արդյունաբե-
րական արտադրութեանը ԽՍՀՄ-ում աճել է 12 տոկոսով:
Այս թվերը վկայում են սոցիալիստական ինդուստրիայի
մատահ ու հոյր վերելքի մասին, կրկին և կրկին անգամ
վկայում են սոցիալիստական սիստեմի գերազանց լինելը
կապիտալիստականից:

Սա յե այն ճանապարհը, վոր այս տարիներին ընթաց-
քում խորհրդային արդյունաբերութեանն անցել է մեր կու-
սակցութեան ղեկավարութեամբ, ընկեր Ստալինի ղեկավա-
րութեամբ: (Բուռն ծափահարություններ):

IV

Մեր կուսակցութեանը հսկայական հաղթանակ է տա-
րել դյուղատնտեսութեան մեջ:

Ի՞նչ եր ներկայացնում իրենից դյուղացիութեանը:

Այդ—մանր արտադրողների դասակարգ եր, վոր ցրված
եր յերկրի յերեսին, չահագործվում եր կարվածատերերի,
կուլակների, սպեկուլանտների, վաշխառուների կողմից:
Գյուղացին, մասնավոր սեփականութեան այդ ստրուկը, հա-
րյուրավոր տարիներ այդպես է ապրել:

Համաշխարհային գրականութեան մեջ ինչքան զարմա-
նալի ու վառ եջեր կան, վորոնք ցույց են տալիս դյուղա-
ցիների ստրկական, կախյալ դրութեանը՝ հանդեպ իրենց հո-
ղակտորի, յերբ այդ հողակտորն ստանալու հետևից ընկնե-
լով, մարդիկ հաճախ կորցնում էին ամեն մի մարդկային
կերպարանք:

Բաժական է միայն վերհիշել այսպես կոչված բաժանը-

ները, վորոնք նկարագրված են ուռւ գրականութեան մեջ, յերբ հաճախ բանն այնտեղն եր հասնում, վոր խորհիթը սղոցում էյին, գերան առ գերան քանդում, թե՛ «թող վո՛չ ինձ բաժին ընկնի, վո՛չ քեզ»,—և յերբ հաճախ բաժանքը վերջանում եր արյունահեղութեամբ, մարդասպանութեամբ,—վորդին կացնի հարվածով հորն եր սպանում, յեղբայրները բրերով հարձակվում էյին միմյանց վրա, և այդ ամենը կատարվում եր հանուն մասնավոր սեփականութեան, վորի գինն ել հաճախ կոպեկ եր լինում:

«Հողը» վեպում Ֆրանսական գրող Զոլան նկարագրում է յերկու քույրերի՝ Լիզայի ու Ֆրանսուազայի կյանքը: Նրանք ապրում էյին հաշտ, խաղաղ, սիրում ու հարգում էյին իրար: Բայց ահա ձեռնարկում են հողամասի բաժանքին, ու քույրերը կատաղի գազաններ են դառնում: Բանը վերջանում է նրանով, վոր քույրերից մեկը գերանդիով մորթում է մյուսին՝ հղին,—մորթում է, վորպեսզի վո՛չնչացնի վո՛չ միայն նրան՝ իր քրոջը,—այլև ապագա մանկանը—ժառանգին, վորպեսզի ինքը տիրանա հողի կտորին: Յեւ այսպիսի բան կատարվել է ու կատարվում է այն բոլոր տեղերում, վորտեղ մասնավոր սեփականութեան թաթը բռնել է մարդկանց կոկորդը:

Ուրեմն խորհրդային իշխանութեան ինչպիսի հեղաշրջում պետք է կատարեր գյուղացիութեան գիտակցութեան մեջ, վորպեսզի կործաներ, քարը քարի վրա չթողներ մարդկանց կողմից իրար նկատմամբ ցույց տրվող այդպիսի հարաբերութեանները,—հարաբերութեաններ, վորոնք բնորոշվում են՝ «մարդը մարդու համար գայլ է» բառերով:

Մարքսիզմ-լենինիզմն ուսուցանում է, վոր կապիտալիզմի որով գյուղատնտեսութեանը զարգանում է նույն որենքների համաձայն, ինչ և արդյունաբերութեանը, ուստի և գյուղատնտեսութեան մեջ կապիտալիստական ձեերին սոցիալիստականի հաջորդելու անխուսափելիությունը թելադրում են նույն որենքները, ինչ և արդյունաբերութեան մեջ:

Ի հակադրութեան մարքսիստական-լենինյան թեորիա-

յին, բուրժուական և մանր-բուրժուական «թեորետիկները» պնդում էյին, վոր մանր հողագործութեանն իրեն վո՛չ միայն փառ չի հայտարարում խոշորի հանդեպ, այլև առավելութեաններ ունի վերջինիս հանդեպ: Շնորհիվ այդ առավելութեանների, վորոնց եյութեանն իրր թե՛ այն է, վոր մանր գյուղացին համբերատար է, տոկուն, վոր նա պատրաստ է կրելու ամեն տեսակ զրկանքներ, միայն թե իր ձեռքին պահի իր հողակտորը, խոշոր տնտեսութեանը վո՛չ միայն դուրս չի մղում մանրին, այլև, ընդհակառակը, մանրը նոր դիրքեր է գրավում, վորի հետևանքով հողագործութեան մեջ բացակայում է կապիտալի համակենտրոնացման և կենտրոնացման պրոցեսը, բացակայում է գյուղատնտեսական պրոլետարիատի գոյանալու պրոցեսը, բացակայում է դասակարգային հակասութեանների և դասակարգային պայքարի աճումը:

Այսպես է մանր հողագործութեան «կայունութեան» թեորիան, վորի դեմ Լենինն ու Ստալինը յերկար տարիներ պայքար են մղել, վորը լայն տարածում է ունեցել և արտացոլում է դտեւ, որինակ, II Ինտերնացիոնալի համարյա բոլոր կուսակցութեանների ծրագրերի մեջ:

«Կայունութեան» թեորիան բուրժուազիայի շահերի թելադրանքն է: Կապիտալիզմի ջատագովները, ձգտելով կանխել մասնավոր սեփականութեան կործանումը, կռուում էյին պարանքին, ծղոտին: Նրանք ձգտում էյին ապացուցել, վոր սոցիալիզմն անխուսափելիորեն կանգ կառնի մանր գյուղատնտեսութեան չեմքի առաջ:

Ամենահազթ սոցիալիզմի առաջ մանր գյուղատնտեսական արտադրութեան «կայուն լինելու» դադափարիկը փոխադրվեց և՛ խորհրդային հողի վրա ու առաջադրվում եր վորպես փաստարկ ընդդեմ խոշոր սոցիալիստական գյուղատնտեսութեան:

Վորպես մանր անհատական գյուղատնտեսութեան «կայունութեան» թեորիայի պաշտպաններ ու կոբեկտիվացման թշնամիներ հանդես էյին դալիս՝ կոնքրետայնական-չայա-

214/39

նույնականները կուլակային հակահեղափոխական կլիկը, մեն-
չեիկյան հակահեղափոխական կլիկը, աջերի ու տրոցկիստ-
ների հակահեղափոխական բանդան:

Կուլակցութունն ընկեր Ստալինի ղեկավարությամբ
նրանց բոլորին ջախջախեց: (Ծափահարություններ):

Ի՞նչ էր ներկայացնում գյուղատնտեսությունն այն
սրերին, յերբ ընկեր Լենինը մեղինից՝ հեռացավ: Այդ մանր-
ապրանքային մանրատված գյուղացիական տնտեսություն-
ների մի ովկիանոս էր: Այն ժամանակ խոռը անգամ չկար
կոլտնտեսությունների դերը, գյուղատնտեսության մեջ
նրանց ունեցած տեսակարար կշռի մասին: Գյուղատնտե-
սության մեջ կուլակությունը նկատելի դեր էր խաղում:
Մանր-ապրանքային գյուղացիական տնտեսությունն ինքը
աննշարար միջավայր էր կապիտալիստական տարրերի հա-
մար:

Յեվ այստեղ դարձյալ ոչտակար է վերհիշել, թե ինչ
էր առում ընկեր Լենինը: Իսկ նա առում էր հետևյալը.

«Քանի դեռ մենք ապրում ենք մանր-գյուղացիա-
կան յերկրում, կապիտալիզմի համար Ռուսաս-
տանում ավելի հաստատուն տնտեսական բազա կա,
քան կոմունիզմի համար»: (Լենին, հատոր XXVI, էջ
46):

Մեկ ուրիշ տեղ Լենինը գրում է.

«10—20 տարիների ճիշտ հարաբերակցություններ
գյուղացիության հետ, և ապահովված է հաղթու-
թյունը համալսարհային մոսշտաբոդ (նույնիսկ այն
դեպքում, յեթե ձգձգվեն պրոլետարական հեղափոխու-
թյունները, վորոնք աճում են), այլապես՝ օպիտակ-
գվարդիական տեուրի 20—40 տարվա տանջանքներ»:
(Լենին, հատոր XXVI, էջ 313):

Ահա՛ թե ինչպես կարող էր դնում հարցն ընկեր Լե-
նինը: Կամ մենք խոշոր մեքենացրած սոցիալիստական
կոլեկտիվ գյուղատնտեսություն կկառուցենք—կամ կկոր-
ծանվենք:

Կոլեկտիվացման պատմական անխուսափելիությունը
թեյադրվում էր և՛ նրանով, վոր մանր անհատական գյու-
ղացիական տնտեսությունը, վորը հետագայում էլ շարու-
նակում էր բաժանվել ու մանրատվել, սակավ ապրանքային,
կիսասպառողական էր և իր մասսայով վոչ միայն ընդլայն-
ված վերարտադրությունը չէր իրականացնում, այլև նույն-
իսկ պարզ վերարտադրությունն իրականացնում էր վո՛չ-
միշտ:

1927 թվին գյուղացիական տնտեսությունն ապրանքա-
յին հաց տվեց իր արտադրանքի ամբողջ դուժարի ընդամե-
նը 11,2 տոկոսի չափով: Հացի արտադրության աճումը
սուր հակասության մեջ էր գտնվում կարիքների աճման
հետ: Ուղղակի սպառնալիքի տակ էր դրված քաղաքի, Կար-
միր բանակի և այլոց մատակարարումը:

Ընկեր Ստալինը հարցը դրեց ամենայն կտրուկությամբ:
Նա առում էր.

«Կարելի՞ յե արդյոք շատ թե քիչ յերկարատե
ժամանակաշրջանի ընթացքում խորհրդային իշխանու-
թյունը և սոցիալիստական շինարարությունը խաբըս-
խել յերկու տարբեր հիմքերի վրա—ամենախոշոր ու
միավորված սոցիալիստական արդյունաբերության
հիմքի վրա և ամենամանրատված ու հետամնաց մանր-
ապրանքային գյուղացիական տնտեսության հիմքի
վրա: Վո՛չ, չի՛ կարելի: Դա յերբեւե պետք է վերջա-
նա ամբողջ ժողովրդական տնտեսության լիակատար
փուլոգումով»: (Ստալին, «Ագրարային քաղաքակա-
նության հարցերի շուրջը ԽՍՀՄ-ում»):

Ահա՛ թե ինչպես կտրուկ է դրել հարցն ընկեր Ստա-
լինը:

Բուն գյուղացու անմիջական շահերը նույնպես մղում
էին նրան դեպի խոշորացրած տնտեսության ուղին: Մանր-
ապրանքային, կիսասպառողական, մանր տնտեսությունը մի
կողմից չէր ապահովում արդյունաբերության աճող պա-
հանջները, մյուս կողմից—բուն գյուղացուն դատապարտում

եր կիսամուրացիկային դորշ կյանքի: Հարկավոր եր յեւթ
այդ դրութիւնից: Յեւթն այս եր—կամ վոտք զնեւ տնտե-
սութեան խոշորացման, արտադրողականութեան ու ապրան-
քայնութեան բարձրացման սոցիալիստական ուղին՝ կոլտըն-
տեսութիւններէ միջոցով, կամ վոտք զնեւ կապիտալիստա-
կան խոշորացման ուղին:

Կուլակութեան հովանավորներն ու պաշտպանները—
տրոցկիստներն ու բուխարինականները գյուղացիներին կան-
չում եյին զնալ յերկրորդ ուղիով, վորպէս յեւթ դրութիւն-
նից՝ առաջարկում եյին կուլակային տնտեսութեան ծաւա-
լումը: Բայց այդ ուղին նշանակում եր հողի անցում մի-
ջակներէ՝ կուլակներին, գյուղացիութեան հիմնական մաս-
սաների քայքայում, աշխատավոր մասսաների դատապար-
տում սովի ու աղքատութեան, — այս ուղին նշանակում եր
կապիտալիզմի ռեստավրացիա:

Գյուղացիութիւնը, վորին ղեկավարում եր բանվոր
դասակարգն ու կուսակցութիւնը, մերժեց այդ անհայտ
կապիտալիստութիւնը կուլակութեան ու միջազգային
բուրժուազիայի առաջ:

Գյուղացին մատերիալիստ ե: Նա հասկացաւ, վոր կու-
սակցութիւնը, առաջարկելով նրան վոտք զնեւ կոլտնտեսա-
յին սոցիալիստական աշխատանքի ուղին, նրան ունեւոր ու
կուլտուրական կյանք ապահովելու իրական հնարավորու-
թիւն ե տալիս: Այսպիսով կենսական տնտեսական անհրա-
ժեշտութիւնը գյուղացուն թելադրում եր կոլտնտեսութեան
անցնել:

Կար մի յեւթ—համատարած կոլեկտիւացումը և այդ
բազայի վրա կուլակութեան՝ վորպէս դասակարգի՝ լիկվի-
դացիան: Հենց այս միակ ճիշտ ճանապարհով ել տարաւ
յերկիրն ընկեր Ստալինը:

Մանր գյուղացիական տնտեսութիւնից խոշորին, կո-
լեկտիւայինին անցնելը հեշտացաւ նրանով, վոր մեզ մոտ
իր ժամանակին իրականացւել եր հողի ազգայնացումը, վո-
րը գյուղացուն ազատում եր իր հողակտորին ստրկորեն
նվիրված լինելուց:

Իսկ հիմա ի՞նչ դրութիւն ե տիրում գյուղատնտեսու-
թեան մեջ: Մենք լուծել ենք համաշխարհային-պատմական
խնդիրը, — այժմ մանր գյուղացիական մանրատված տնտե-
սութիւնների ուղիւնոս ել չկա: Մանր անհատական գյու-
ղացիական տնտեսութեան «կայունութեան» ռեստավրատո-
րական ջնջին թեւորիւնների փոշին քամուն ենք տվել: Հի-
մա մենք ունենք կոլտնտեսութիւններ ու խորհրդային տնտե-
սութիւններ, — խոշոր սոցիալիստական ձեռնարկութիւններ՝
նորագոյն գյուղատնտեսական տեխնիկայի հիմքի վրա:

Միջնադարականութեան, խղճուկ տեխնիկայի, ցածր
կուլտուրայի ռելսերից յերկիրը փոխադրված ե ժամանակա-
կից ինդուստրիայի ու խոշոր մեխանիզացիայի յենթարկված
գյուղատնտեսութեան ռելսերի վրա: 250 հազար կոլտնտե-
սութիւն, 6·344 մեքենատրակտորային կայան, նրանց մեջ
4741½ հազար տրակտոր, 150 հազար կոմբայն, 170 հազարից
ավելի ավտոմոբիլ, հարյուր—հազարավոր տրակտորային
գութան, տրակտորային սերմեցան դործիք, կուլտիւ-
տոր, բարդ կալիչ և այլն—ահա սոցիալիստական հողա-
գործութեան բազան: Այս բարդ ու բազմատեսակ տեխնի-
կան ղեկավարում են խորհրդային իշխանութեան »ովորեց-
րած ու դաստիարակած կադրերը:

Գյուղացիութիւնը վոտք ե դրել կոլտնտեսային ռենւոր
կյանքի ուղին, փորձով համոզվել ե, վոր կոլտնտեսութիւն-
ներն ոգտակար են, և այժմ վո՛չ մի ուժ գյուղացիութեան
այդ ուղուց չի շեղի:

Սրանից 45 տարի առաջ «Ի՞նչ են «Ժողովրդի բարեկամ-
ները» և ինչպէս են նրանք մարտնչում սոցիալ-դեմոկրատ-
ների դեմ» դրքում Լենինը պատմութեան մեջ առաջին ան-
գամ առաջ քաշեց բանվորների և գյուղացիների հեղափո-
խական դաշինքի իդեան:

Լենինի այդ իդեան թափանցում ե բոլշևիկների կու-
սակցութեան պաքարի ամբողջ պատմութիւնը՝ այդ պայ-
քարի բոլոր ետապներում:

Ընկեր Լենինը մեզ ավանդ թողեց բոլոր ուժերով ամ-
բացնելու բանվորների և գյուղացիների դաշինքը:

Այն, ինչ կատարվեց մեր յերկրում հետագա տարիներում—ընկեր Լենինի մահից հետո,—այն է՝ համատարած կոլեկտիվացման բաղադրված կուլակուլությունը վորպես դասակարգ լիկվիդացիայի յենթարկելու լողունների իրականացումը, —հենց այդ եր, վոր նշանակում եր բանվորների և գյուղացիների դաշինքի անխախտությունը վերաբերյալ հարցի ամենալավագույն լուծում:

Այդ լողունների իրականացումը նշանակում եր այնպիսի խորագույն հեղափոխական հեղաշրջում, վորը «իր հետեանքներով» համանշանակ և «1917 թվի հոկտեմբերի հեղափոխական հեղաշրջմանը»: («Համկ(բ)Կ պատմություն համառոտ դասընթաց»):

Լուծված ե մի խնդիր, վոր բանվոր դասակարգի կողմից իշխանությունը նվաճելուց հետո ամենադժվարին և ամենաբարդ խնդիրն ե: Խորհրդային գյուղացիությունը վերջնականապես և անդառնալիորեն վրա ե դրել կոլտնտեսային աշխատանքի ուղին ու դարձել ե սոցիալիստական շինարարություն ակտիվ ուժը:

Այս ե այն ճանապարհը, վոր անցել ե մեր խորհրդային գյուղատնտեսությունը մեր կուսակցության ղեկավարությամբ, ընկեր Ստալինի ղեկավարությամբ: (Բուռն ծափաբուրյուններ):

V

Հարկավոր ե խոսել ելի մեկ հարցի մասին: Լենինն ասում եր.

«Աշխատանքի արտադրողականությունը, այդ, վերջին հաշիվով, ամենակարևորը, ամենազխալորն ե նոր հասարակարգի հաղթության համար: Կապիտալիզմը ստեղծեց աշխատանքի արտադրողականություն, վորպիսին տեսնված չեր ճորտատիրության որով: Կապիտալիզմը կարող ե վերջնականապես հաղթվել և վերջնականապես կհաղթվի նրանով, վոր սոցիալիզմն ստեղծում ե աշխատանքի նոր, շատ ավել-

ի բարձր արտադրողականություն»: (Լենին, հատոր XXIV, էջ 342):

Ներկայումս մենք մասնակիցներն ենք հանդիսանում աշխատանքի բարձր սոցիալիստական արտադրողականության համար մղվող պայքարի մի նոր ետապի, վորը դերսկորվել և ստանալու է շարժման մեջ: 1919 թվին, քայքայման ու սովի պայմաններում, Մոսկվա—Կազան յերկաթուղում տեղի ունեցած առաջին կոմունիստական շարաթորյալի մեջ Լենինը տեսնում եր համաշխարհային—պատմական նշանակություն ունեցող դեպք, աշխատանքի նկատմամբ այնպիսի վերաբերմունքի արտահայտություն, վորը սոցիալիզմն անհաղթելի յե դարձնում:

Այժմ այլ պայմաններում, նորագույն, ամենաառաջավոր տեխնիկայի, նոր կուլտուրայի հիման վրա յերկրում ժողովրդական տնտեսության բոլոր ճյուղերում բուռն թափով ծավալվում և ստանալու էլականների շարժումը, վորի պատմական իմաստը բացահայտել և ընկեր Ստալինը, այդ համարելով վորպես մի շարժում, վորը՝

խորտակում ե տեխնիկայի նկատմամբ հին հայացքները,

նշանակում ե բանվոր դասակարգի չտեսնված վերելքի սկիզբը,

աշխատու և պրակտիկ կերպով պնդում ե, վոր աշխատանքի արտադրողականությունը սոցիալիզմի որով ավելի բարձր ե, քան կապիտալիզմի որով, և

սոցիալիզմից կոմունիզմին անցնելու համար պայմաններ ե նախապատրաստում:

Մեզանում դեռևս կան մարդիկ, վորոնք չեն ցանկանում աշխատել և դրանով իսկ վնաս են բերում արտադրության շահերին, կոլեկտիվի շահերին:

Դրանք են՝ լողերը, գլխոցները, գործալքները, լեռնները, սոցիալիստական սեփականության հափշտակչիները: Այդ նրանք են խախտում աշխատանքային կարգապահ-

հուլիսի հիմքերը, իջեցնում աշխատանքի արտադրողականությանը, վնաս հասցնում պետությանը:

Իրենք՝ բանվորներն ու ծառայողները կառավարությանը նից պահանջեցին խիստ սահման դնել աղնիվ աշխատողների և արտադրությանը կազմալուծողների միջև: Բանվորների ու ծառայողների մեջ բավականաչափ ուժ կգտնվի սանձելու համար բոլոր նրանց, ովքեր չեն ուզում աշխատել, ովքեր ցանկանում են աղնիվ աշխատողների հաշվին ապրել, ովքեր աչքը տնկել են պետության զրպանին:

Իսկ ինչ վերաբերում է աշխատանքի արտադրողականությանը, ապա այն մեզ մոտ փոքր տեմպերով է աճում. յերկրորդ հեղափոխի տարիներում աշխատանքի արտադրողականությանը արդյունաբերության մեջ աճել է 83 տոկոսով: Կասկած չկա, վոր ստախանովյան շարժման—սոցիալիստական մրցության այդ բարձրագույն ձևի—հիման վրա մենք սոցիալիզմի յերկրում ձեռք կբերենք աշխատանքի արտադրողականության այնպիսի մակարդակ, վորպիսին կապիտալիզմի պայմաններում անհասանելի է: (Ծափահարություններ):

VI

Այժմ բոլորովին այլ է դարձել մեր յերկրի եկոնոմիկան, մեր յերկրում այլ են դարձել հասարակական հարաբերությունները, փոխվել է դասակարգային կառուցվածքը: Տնտեսության սոցիալիստական սխտեմը, արտադրության դործիքների և միջոցների սոցիալիստական սեփականությանը կապում են խորհրդային Միության տնտեսական հիմքը: Աշխատանքը, վոր կապիտալիզմի պայմաններում ստորկական է հարկադրական է, մեզ մոտ դարձել է պատվի ու փառքի դործ, չրջապատված է հարգանքով ու պատվով: Լիկվիդացիայի յ յենթարկված դործադրությանը, գյուղացիներն ունեոր կոտնտեսային կյանքով են ապրում:

Մեր յերկրում ընդմիջտ վոչնչացված են կալվածատե-

րերի, կապիտալիստների և կուլակուլիստ շահագործողական դասակարգերը:

Մեր հասարակությանը բաղկացած է բացառապես քաղաքի և գյուղի ազատ աշխատավորներից—բանվորներից, գյուղացիներից և յնտելիգենցիայից:

Ընկեր Ստալինը «Դինամի» դործարանի Կարմիր գրքում 1924 թվին գրել է այսպիսի նշանավոր խոսքեր.

«Ցանկանում եմ «Դինամի» բանվորներին, ինչպես և ամբողջ Ռուսաստանի բանվորներին, վորպեսզի արդյունաբերությանը առաջ գնա, վորպեսզի պրոլետարների թիվը Ռուսաստանում մերձավորագույն ժամանակաշրջանում բարձրանա մինչև 20—30 միլիոնը, վորպեսզի կոլեկտիվ տնտեսությանը գյուղում ծաղկի և իր ազդեցությանը յենթարկի մասնավոր տնտեսությանը, վորպեսզի բարձր ինդուստրիան և կոլեկտիվ տնտեսությանը գյուղում վերջնականապես գողեն Փաբրիկաների պրոլետարներին ու հողի աշխատավորներին վորպես մի սոցիալիստական բանակ»...

Ընկեր Ստալինի կանխատեսությանը իրականացավ: (Ծափահարություններ):

Մեր յերկրում ստեղծված է մարդկային նոր հասարակություն, վորտեղ շահագործողական դասակարգեր չկան:

Մեծ են նվաճումները նաև ԽՍՀՄ ժողովուրդների փոխհարաբերությանը բնադավառում:

Դեռևս մոտ անցյալում մեզ մոտ կային ժողովուրդներ, վորոնք տնտեսական և կուլտուրական տեսակետից հեռամնաց էյին համարվում: Ազգային հանրապետությանը, մարդերի և ռայոնների հեռամնացությանը լիկվիդացիայի համար հղոր միջոց հանդիսացավ ամբողջ ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցումը:

Հին Ռուսաստանը ժողովուրդների բանան էր: ԽՍՀՄ-ն միասնական ընտանիք է մեր յերկրում բնակվող բոլոր ժողովուրդների համար, վորոնք սոցիալիզմի համար մղվող

սպաքարում միավորված են անխղճի յեղբայրական բարեկամությամբ:

ԽՍՀՄ-ն դարձել է ամենաառաջավոր կուլտուրայի յերկիր: Նոր, շատ տասնյակ-հազարավոր դպրոցների, հարյուրավոր ուսումնական հիմնարկների կառուցումը, ընդհանուր պարտադիր ուսման իրականացումը, թատրոնների ուսկումըների կառուցումը, գրքերի և լրագրերի չտեսնված տիրաժները, յուրաքանչյուր քաղաքացու կրթության իրավունքը, կադրերի բարտասովոր արագ առաջընթացը և տաղանդների աճումը, — ահա հենց այս է իսկական կուլտուրական հեղափոխությունը, վորի մասին յերազում եր Լենինը և վորն այժմ իրականացվում է արտասովոր արագությամբ:

Համաշխարհային-սլատմական հաղթությունների արդյունքները գրի յեն առնված Ստալինյան Սահմանադրության մեջ: Սոցիալիստական շինարարության բոլոր Փրոհտներում աշխատավորների տարած այդ հաղթությունների հիման վրա մեր յերկրում ստեղծվել է «Ժողովրդի բարայակաւ և քաղաքական միասնություն», սոցիալիստական հատարակության բարոյական և քաղաքական միասնություն» (Մոլոտով), վոր առաջ տեսնված չեր և չեր կարող տեղի ունենալ կապիտալիստական կարգեր ունեցող և վո՛չ մի յերկրում:

Մեր Ժողովրդի միասնությունը, նրա սոցիալիստական գիտակցության աճումը, Ժողովրդական մասաների չոնտնըված համախմբվածությունը մեր կուսակցության շուրջը ամենից ավելի ցայտուն կերպով դրսևորվեցին Խորհրդային Միության Գերադույն Խորհրդի ընտրությունների որերին, իսկ այնուհետև հանրապետությունների Գերադույն Խորհուրդների ընտրությունների որերին:

Խորհրդային Ժողովուրդը ցուցադրում է իր բարոյական և քաղաքական միասնությունը, սոցիալիստական շինարարության հերթական խնդիրների ըմբռնումը, իր հավատարմությունը կոմունիզմին — ամեն որ, ամեն Ժամ, — յերբ նա, խորհրդային Ժողովուրդը, սլաշտպանում և իրականացնում

է կուսակցության և կառավարության բոլոր միջոցառումները:

Սոցիալիզմի հաղթությունը հնարավորություն տվեց մեր յերկրում անցնելու լայնորեն ծավալված սոցիալիստական գեմոկրատիայի:

Քաղաքական իրավունքների վորոշ սահմանափակումները բնակչության մի մասի համար, վորոնք առաջ գործագրվում եյին և վորոնք բղխում եյին այն Ժամանակ յերկրում գոյություն ունեցող տնտեսական և դասակարգային հարաբերությունները հաշվի առնելուց, Ստալինյան Սահմանադրությամբ վերացվեցին, և դեպի պետության կառավարման գործը գրավվեցին աշխատավորների նոր մասսաներ:

ԽՍՀՄ-ն իսկական համաԺողովրդական գեմոկրատիայի յերկիր է:

Սոցիալիստական գեմոկրատիզմի այս ծաղկումը միևնույն Ժամանակ նշանակում է խորհրդային պետության ամբապնդում, պետության դերի հետագա աճում:

Պետք է ասել, վոր սոցիալիստական պետության դերի հարցի առթիվ քիչ հիմար բաներ չեն դուրս տվել:

Հակամարքսիստները, «Թեորետիկները», վորոնք չեն հասկացել, վոր մարքսիզմը դոդաւ չէ, այլ գործողության մղող ղեկավարություն, քիչ թանաք չեն սպառել, վորպետգի ապացուցեն, վոր խորհրդային պետությունը — մահացող պետություն է և վոր խորհրդային պետության մահացման պրոցեսն սկսվել է պրոլետարական հեղափոխության հենց առաջին մոմենտից:

Իրականում բանն այլ կերպարանք ունի:

Սոցիալիստական հեղափոխությունը հաղթել է մեկ յերկրում: Սոցիալիստական պետությունը գտնվում է կապիտալիստական շրջապատման մեջ:

Ընկեր Լենինն ասում եր, վոր մեր յերկրում սոցիալիզմի հաղթելը անխուսափելիորեն պետք է առաջ բերի «այլ յերկրների բուրժուազիայի ուղղակի ձգտումը՝ ջախջախելու

սոցիալիստական պետութեան հաղթական պրոլետարիատին»։ (Լենին, Հատոր XIX, էջ 325)։

Կապիտալիստական շրջապատումն էլ հենց միայն առիթի յե սպասում, վորպեսզի հարձակվի մեր պետութեան վրա։

Այս պայմաններում կարելի՞ յե արդեոք խոսել պետութեան վորեւ մահացման մասին։

Դեռ ավելին. կապիտալիստական շրջապատման պայմաններում հատուկ նշանակութիւնն է ստանում պետական իշխանութեան ֆունկցիաներից մեկը—քաղաքացիների կյանքը, սոցիալիզմի յերկրի դուշն ու տերիտորիան այդ շըրջապատումից պաշտպանելը։

Սոցիալիզմը թշնամիների մեքենայութիւններից անվտանգ դարձնելու համար, թշնամիների հարձակումը մեր յերկրի վրա—նրանց ջախջախում և նրանց սեփական կործանում դարձնելու համար հարկավոր է հզոր, վորակյալ կադրային բանակ, հարկավոր են լավ սովորեցրած, ռազմական բարդ տեխնիկային տիրապետած զորքերի բոլոր տեսակները։

Մեր կուսակցութեան ծրագրի մեջ, վորն ընդունվել է 1919 թվին, այսինքն համարյա քսան տարի սրանից առաջ, ստվում է Կարմիր բանակը «համաժողովրդական սոցիալիստական միլիցիա» դարձնելու մասին։

Հարցի այսպիսի դրվածքը, այն է՝ մշտական բանակը համաժողովրդական միլիցիայով փոխարինելը, այն ժամանակվա համար թեորիապես ճիշտ էր։ Բայց այն որերից հետո աշխարհի բոլոր բանակների կառուցման մեջ տեղի յեն ունեցել այնպիսի փոփոխութիւններ, վորոնք վո՛չ մի կերպ չի կարելի հաշվի չառնել։

Կապիտալիստական յերկրների սպառազինութեան կառաղի աճման, ռազմական տեխնիկայի արագ պրոգրեսի պայմաններում, յերբ բացառիկ նշանակութիւնն են ստացել այն տեսակ զենքերը, ինչպես են՝ ավիացիան, քիմիան, տանկերը, հետևաբար այնպիսի պայմաններում, յերբ մար-

տիկներն ու հրամանատարների ռազմական պատրաստութիւնը նշանակալի ժամանակ է պահանջում,—հարկավոր է մշտական կադրային բանակ։

Այս պայմաններում ժամանակակից բանակը միլիցիոն սիստեմով կառուցել չէս կարող։ Հետևապես, միլիցիոն սիստեմով պաշտպանութիւնն էլ չէս կարող կառուցել։

Այս պայմանները հաշվի առնելով, մեր կուսակցութիւնը և մեր կառավարութիւնը կառուցեցին հզոր Կարմիր բանակ ու Կարմիր նավատորմ, պաշտպանութեան արդիւնաբերութիւնն, պողպատ ու բետոն հաղցրին հաղթանակած սոցիալիզմի յերկրի սահմաններին։

«Թույլ և պաշտպանութեան անպատրաստ յերկրից Խորհրդային Միութիւնը դարձաւ պաշտպանունակութեան իմաստով հզոր յերկիր,—մի յերկիր, վոր պատրաստ է ամեն տեսակ պատահարների,—մի յերկիր, վորն ընդունակ է պաշտպանութեան բոլոր ժամանակակից գործիքներն արտադրելու մասսայական մասշտաբով և դրանցով հանդերձելու իր բանակը՝ գրոցի հարձակում լինելու դեպքում»։ (Ստալին)։

Կուսակցութիւնը և կառավարութիւնը մեր ժողովուրդը պահում են մշտական մորիլիցիոն պատրաստութեան մեջ, վո՛չ մի թշնամի մեզ անակնկալի չի բերի։

Թե ինչի յե ընդունակ, ինչ հերոսական գործերի յե պատրաստ ամբողջ ժողովուրդի սիրելի մեր Կարմիր բանակը,—դրան վկա յեղաւ ամբողջ աշխարհը սրանից միքանի ամիս առաջ։ Բոլորի հիշողութեան մեջ են Խասան լճի մոտ սեղի ունեցած մարտերի որերը, յերբ յայսոնական ռազմամոլները ջանում էին պրովոկացիոն ճանապարհով պատերազմ առաջ բերել մեր դեմ։

Ամբողջ աշխարհը մի ավելորդ անգամ համոզվեց այն բանում, վոր բոլշեիկների խոսքը գործից չի բաժանում։ Քանի վոր ժողովուրդների առաջնորդ ընկեր Ստալինն ասել է, վոր՝ «մեր հողից վո՛չ մի վերջով վոչ—վոր չենք տա»,—այդպես էլ պետք է լինի։

Յապոնական սամուրայները ճանաչեցին խորհրդային զենքի ուժը:

Մեր ավիացիան ու հրետանին բեկորների էյին վերածում յապոնական հրանոթները, ջնջում, փոշի էյին դարձնում նրանց բլինդափները:

Մեր տանկերը ճգմում էյին յապոնական խրամատներն այն ամենի հետ, ինչ այնտեղ գտնվում էր:

Մեր զնդացիները մահաբեր հեղեղ էյին թափում յապոնական զավթիչների վրա:

Մեր հետևադորը լրացրեց ավիացիայի, հրետանու և տանկերի սկսած գործը:

Խորհրդային հողի վրա, Ջաուդերնայա բարձունքի վրա առաջվա պես ծածանվում է Խորհուրդների կարմիր դրոշը:

Կուսակցությունը, կառավարությունը և խորհրդային ժողովուրդը չեն խնայում վո՛չ մի ուժ ու միջոց—կարմիր բանակը և կարմիր նավատորմը ամրապնդելու համար:

Սրանք են մեր կուսակցության և մեր յերկրի բոլոր աշխատավորների նվաճումներն այն տարիների ընթացքում, վորոնք անցել են Լենինի մահվանից հետո:

Այս է այն ուղին, վոր անցել է մեր յերկիրն այս տարիների ընթացքում մեր կուսակցության ղեկավարությամբ, ընկեր Ստալինի ղեկավարությամբ: (Բոլոն ծափահարություններ):

VII

Մեր համաշխարհային-պատմական հաղթությունները նվաճվել են մեր յերկրի աշխատավորների ջանքերով, այլ յերկրների պրոլետարիատի պաշտպանության պայմաններում: «Առանց այդպիսի պաշտպանության մեղ վաղուց կըտցահարած կլինեյին»: (Ստալին):

Համաշխարհային բանվոր դատակարգը պաշտպանում է սոցիալիզմի յերկիրը, վորովհետև նա տեսնում է և գիտե, վոր այն գործը, վորի համար պայքարում են ԽՍՀՄ-ի աշ-

խատավորները, ազատություն և բերում այլ յերկրների բանվորներին ևս:

Ահա թե ինչու բոլոր յերկրների բանվորներն այնպես ուշադիր հետևում են մեր աշխատանքին, մեր պայքարին:

Կապիտալիստական յերկրների աշխատավորները և ճրջվածները տեսնում են, թե ինչպես Խորհրդային Միության մեջ Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ հեղափոխությունը խոր ներքնախավերից բարձրացրել է միլիոնավոր մարդկանց, վերածնել, կյանքի յե կոչել նրանց:

Նրանք տեսնում են, թե ինչպես խորհրդային իշխանությունը, լիկվիդացիայի յենթարկելով չքավորությունն ու աղքատությունը, սոցիալիստական առատության ամուր հիմքերն է դրել, աշխատավորների համար ապահովում է աշխատանքի, գիտելիքների, կուլտուրայի իրավունք:

Նրանք տեսնում են, թե ինչպես բոլոր ստեղծագործ ու ժերը ներքաշված են ստեղծարար աշխատանքի մեջ:

Մյուս կողմից, նրանք—այդ ճնշվածներն ու շահագործվողները—տեսնում են, թե ինչպես Փաշիգմը մարդկությունը հրում է հետ՝ դեպի վայրենություն, կոխոտում է կուլտուրան, ծաղրուծանակի յե յենթարկում աշխատավորների արժանիքը, քարոզում է դադանային շովինիզմ ու մարդատյացություն, ջանում է Իսլամիայի և Չինաստանի ժողովուրդներին իր ստրուկները դարձնել:

Բոլոր յերկրների աշխատավորներն ու ճնշվածները գիտեն, վոր անկախության համար Փաշիգմի դեմ նրանց մղած պայքարում, կապիտալիստական ստրկության դեմ նրանց մղած պայքարում նրանք հուսալի հենարան ունեն ի դեմս Խորհրդային Միության—հաղթանակած սոցիալիզմի յերկրի:

ԽՍՀՄ-ի աշխատավորները, իրենց սրտում սրբությամբ պահելով ընկեր Լենինի ավանդը Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի սկզբունքներին հավատարիմ մնալու մասին, քիչ բան չեն արել միջազգային պրոլետարիատի հետ յեղբայրական կապերն ամրապնդելու և ընդլայնելու համար ու բարձր

են կրում համաշխարհային պրոլետարիատի հարվածային բրիգադի կոչումը:

Ահա թե ինչու բոլոր յերկրների աշխատավորներին հայացքները դեպի մեզ են ուղղված:

Ահա թե ինչու կապիտալիստական աշխարհի միլիոնավոր շահագործվողներն ու ճնշվածները, մեր հաղթութունները դիտելով, վառվում են վճռականութամբ՝ մինչև վերջ պայքարելու կապիտալիզմի տնայալման համար, Ֆաշիզմի վոչնչացման համար: (Ծափահարություններ):

VIII

Խորհրդային ժողովրդի մեծագույն հաղթությունները ձեռք բերվեցին այն պատճառով, վոր բանվորների և գյուղացիների գլուխ կանգնած եր և կանգնած է Կոմունիստական կուսակցությունը:

«Մարքսիզմի պատմության մեջ Լենինն առաջինը մշակեց կուսակցության վերաբերյալ ուսմունքը՝ կուսակցությունը դիտելով վորպես պրոլետարիատի դեկտարող կազմակերպություն, վորպես հիմնական զինվ պրոլետարիատի ձեռքին, առանց վորի հնարավոր չէ հաղթել պրոլետարական դիկտատուրայի համար մղվող պայքարում»: («Համկ(բ)Կ պատմության համառոտ դասընթաց», էջ 50):

Լենինն ու Ստալինը ուսուցանում եյին, վոր խմբերիկիզմի տնայալման մասին, բանվոր դասակարգի դիկտատուրա նվաճելու մասին, սոցիալիզմի հաղթության մասին մտածել անգամ չի կարելի, — առանց նոր տիպի կուսակցություն ստեղծելու, առանց՝ հեղափոխական ու խիզախ կուսակցության, առանց կուլված ու ճկուն կուսակցության, վորը բավականաչափ վորձված լինի՝ դասակարգային պայքարի ստենաբարդ պայմաններից գլուխ հանելու համար:

Լենինն ու Ստալինը մշակեցին նոր տիպի կուսակցության թեորիական և կազմակերպական հիմունքները և այդ հիմունքներով կառուցեցին մեր կուսակցությունը:

Նոր տիպի կուսակցությունը բանվոր դասակարգի առաջավոր ջոկատն է, վոր բոլոր արժաններով սերտորեն կապված է իր դասակարգի հետ, վոր վայելում է աշխատավորների լիակատար վստահությունը:

Այդպիսի կուսակցությունն ինքը կարգապահություն ու կազմակերպվածություն ունիակ է, նա գինված է ամենաառաջավոր թեորիայով, և այդ պայմանների շնորհիվ հանդիսանալով պրոլետարիատի դասակարգային միավորման բարձրագույն ձևը, — լեկավարում է պրոլետարիատի բոլոր մյուս կազմակերպությունները:

Կուսակցությունն իր խնդիրները հաջող կարող է կապարել այս պարտադիր պայմանով՝ յեթե իր շարքերում թաղավորում է կամքի միասնություն, գործողությունների միասնություն ու յերկաթե կարգապահություն:

Միայն այսպիսի կուսակցությունն է վիճակի յե կարգապահության ու կազմակերպվածության վորի մտցնելու մասսաների մեջ, սովորեցնելու մասսաներին, վորպեսզի պայքարեն բոլոր և ամեն տեսակ թշնամիների դեմ, կազմակերպելու մասսաները՝ պայքարելու հանուն սոցիալիզմի հաղթության:

Պատահական բան չէ, վոր պրոլետարիատի միասնական ու միակ կուսակցության համար մղվող պայքարը կարեւորագույն տեղ է գրավում հեղափոխության պատմության մեջ:

Պատահաբար չէր, վոր թշնամիներն իրենց առաջին հարվածն ուղղում եյին կուսակցական ռեժիմի դեմ, վորովհետեւ կուսակցական միասնության վիժեցումը հեղափոխության պարտություն կնշանակեր:

Լենինն ու Ստալինը ստեղծեցին, սնեցին ու դաստիարակեցին այդպիսի կուսակցություն, անհաշտ ու սկզբունքային պայքար մղելով ինչպես բանվորական շարժման ներսում յեղած բոլոր թշնամիների դեմ, այնպես եւ բուն կուսակցության մեջ թափանցող թշնամիների դեմ:

Ինչպես Լենինի որով, այնպես եւ մանավանդ Վլադի-

մեր իլլիշի մահվանից հետո, ամեն տեսակ տրոցկիները և բուխարինները, ռիկովներն ու կամենեմները ջանում էին հարվածել կուսակցութեանը, քայքայել ու կործանել կուսակցութեանը, լենինյան ուղուց դուրս քաշել նրան:

Ժողովրդի նգովյալ թշնամիների նկատմամբ յեղած դատավարութեանները բացահայտել են, վոր արդեն Մեծ Սոցիալիստական Հեղափոխութեան առաջին սրերից աշտուրց-կիստական բանդիտները դավադրութեան մեջ էին ընդդէմ լենինի, ընդդէմ կուսակցութեան և Ժողովրդի:

Վոր նրանց բոլոր հետագա չարագործութեանները կուսակցութեան և Ժողովրդի դեմ քսան տարիների ընթացքում կատարվել են բուրժուական հետախուզութեանների առաջադրանքներով:

Պարզվել է, վոր իրենց տերերի առաջադրանքով՝ տրոց-կիստական-բուխարինական վիժվածքներն իրենց նպատակ էին դրել՝ կործանել կուսակցութեանը և խորհրդային պետութեանը, պատրաստել Կարմիր բանակի պարտութեանն ապագա պատերազմում, անդամատել խորհրդային յերկիրը և վերականգնել կապիտալիզմը ԽՍՀՄ-ում:

Բայց, ինչպես դրա մասին ասված է «Համ Կ(բ)Կ պատմութեան համառոտ դասընթացում», — «Փաշիստների այդ չնչին լակեյները մոռացել էին, վոր բավական է խորհրդային Ժողովուրդն իր մասը չարժի, վորպեսզի նրանց հետքն անդամ չմնա»:

Խորհրդային Ժողովուրդն իր մասը չարժեց, և Փաշիստների լակեյները, սպիտակ-զվարդիական միջատները վաշենչացվեցին:

Մենք հիմա չենք կարող ասել, թե բոլոր թշնամիները հայտնաբերվել ու վոշենչացվել են մինչև վերջին մարդը: Նրանք դեռ կան: Մեր յերկրում միայնակ ու Ժողովրդի կողմից արհամարհված լինելով, նրանք վորոշ ուժ ունեն նրանով, վոր կապիտալիստական շրջապատման ազնոտուրան են: Ընկեր Ստալինը բազմիցս նախազգուշացրել է մեզ, վոր՝

«Պարզ չե՞ միթե, վոր քանի դեռ դոյութեանն ունի կապիտալիստական շրջապատումը, մեզ մոտ դո-

յութեան կունենան վնասարարներ, չպիտեներ, դեմքերստներ և մարդասպաններ, վորոնց մեր թեկունքները կուղարկեն ոտար պետութեանների աղետները»:

Այս պատճառով Ժողովրդի թշնամիների դեմ պայքարը կչարունակվի չթուլացող ուժգնութեամբ:

Ընկեր Ստալինը կոմունիստներին և անկուսակցականներին ամեն սր սովորեցնում է դգոնութեան, սովորեցնում է, թե ինչպես պետք է ի հայտ բերել ու մերկացնել ոտար-երկրյա հետախուզութեանների առաջադրանքով մեր յերկիրը թափանցած ստոր յերկերստներին:

Այն հանդամանքը, վոր խորհրդային մարդիկ սկսել են լրջորեն յուրացնել ստարերկրյա հետախուզութեանների ու նրանց վարձկանների դեմ մղվող պայքարի յեղանակները, վոր խորհրդային հետախուզութեանն առաջնելու համար մեր կուսակցութեան ու կառավարութեան կողմից ձեռնարկվող միջոցներն այնպիսիք են, վոր խորհրդային հետախուզութեանն անտարակույս լավադույնն է լինելու աշխարհում, — այս բոլորը լիակատար վստահութեան է տալիս, վոր Ժողովրդի ստոր թշնամիները կյանք չեն ունենա խորհրդային հողի վրա և վոր բոլոր թշնամիներն այսուհետեւ կվոշենչացվեն մինչև վերջին մարդը:

Իմպերիալիստական բուրժուազիայի վարձկաններին, դավաճաններին, չպիտեներին, մարդասպաններին ու դիվերսանտներին խորտակիչ հարված է հասցվել:

Բայց նրանք չատ բան վիշացնելու և վնասելու ժամանակ են գտել:

Շատ կուսակցական կազմակերպութեանների ու աշխատողների քաղաքական անհոգութեանը թանդ նստեց ու վնաս հասցրեց Խորհուրդների յերկրի աշխատավորների շահերին:

Թշնամիների դեմ ավելի հաջող պայքարելու և բոլոր խնդիրներն ավելի հաջող լուծելու համար ընկեր Ստալինն առաջադրեց կազբերի քաղաքական դաստիարակութեան բոլշևիզմին տիրապետելու, մարքսիստական-լենինյան թեորիային տիրապետելու լողունքը:

Լենինը կուսակցութեանը սովորեցնում էր, վոր «առանց հեղափոխական թեորիայի չի կարող լինել և հեղափոխական շարժում», վոր «առաջավոր մարտիկի դերը կարող է կատարել միայն այն կուսակցութիւնը, վորին կղեկավարի առաջավոր քեորիան»:

Բանլորական շարժման ամենաառաջավոր թեորիան, մարդկային կուլտուրայի ամենաբարձր նվաճումը մարքսիզմ-լենինիզմն է:

Մարքսիստական-լենինյան թեորիան լուսավորում է պրակտիկայի ուղին, թույլ է տալիս հասկանալու շրջապատող անցքերի ներքին կապը, հնարավորութիւն է տալիս կողմնորոշվելու իրադրութեան մեջ ու նախատեսելու, թե զեպքերն ինչպե՞ս և զեպի ուր են զարգանալու:

Մարքսիստական-լենինյան թեորիան դոգմա չէ, այլ գործողութեան մղող ղեկավարութիւն, իսկ այս նշանակում է, վոր մարքսիզմ-լենինիզմն ստեղծագործ ուսմունք է և, ինչպե՞ս ամեն մի դիտութիւն՝ հեղափոխական շարժման փորձի հիման վրա զարգանում, առաջ է շարժվում, հարըստանում է նոր դրույթներով ու յեղրակացութիւններով, փոխարինում է նոր պատմական իրադրութեանը չհամապատասխանող միջանի դրույթներն ու յեղրակացութիւնները:

Տիրապետել-մարքսիստական-լենինյան թեորիային, այդ չի նշանակում անգիր սովորել միջանի դրույթներ ու յեղրակացութիւններ, զրանով հանգստանալ ու ամբողջ կյանքում դրանցից ուղտվել:

Տիրապետել մարքսիզմ-լենինիզմին, այդ նշանակում է յուրացնել մարքսիզմի-լենինիզմի ելութիւնը, կարողանալ այն կիրառել պրակտիկայում, զարգացնել թեորիան, առաջ շարժել այն:

«Կարելի չէ առանց չափազանցութեան ասել, վոր Ենդելսի մահվանից հետո մեծագույն թեորետիկ Լենինը, իսկ Լենինից հետո—Ստալինը և Լենինի մյուս աշակերտները—միակ մարքսիստներն էին, վորոնք առաջ էին շարժում մարքսիստական թեորիան և այն

հարստացրին նոր փորձով՝ պրոլետարիատի դասակարգային պայքարի նոր պայմաններում»: («Համ. Կ(բ) պատմութեան համառոտ դասընթաց»):

Ընկեր Ստալինն անդադար սովորեցնում է մեզ, վոր յեթե թեորիայով չղեկավարվենք, առաջ չնայենք, ապա հանգամանքներն այսոր մեզ կհրեն մի կողմ, վաղը՝ մյուս կողմ, իսկ վաղը չէ մյուս որը՝ կըաչեն դեպի հետ: Ահա թե ինչու կուսակցութիւնն այժմ կադրերին առաջադրում է այս պահանջը՝ յեթե ցանկանում ես ինչպե՞ս հարկն է դեկավարել, տիրապետիր թեորիային, վորովհետեւ սոցիալիստական շինարարութեան բոլոր ճյուղերը ճիշտ ղեկավարելու խնդիրը պրակտիկներից պահանջում է մարքսիստական-լենինյան թեորիայի հիմքերի տիրապետում:

Մեր կուսակցական և անկուսակցական կադրերին բուլշեիզմ սովորեցնելու այս ամենահարկավոր ու ամենաանհրաժեշտ աշխատանքն է ահա, վոր տվյալ ժամանակում ծավալվում է մեր ամբողջ յերկրում, «Համամիութենական Կոմունիստական բոլշեիկների կուսակցութեան պատմութեան համառոտ դասընթացի» լույս տեսնելու և Համ Կ(բ) Կենտկոմի կողմից «Կուսակցական պրոպագանդայի դրվածքի մասին «Համ Կ(բ) պատմութեան համառոտ դասընթացի» լույսընծայման կապակցութեամբ» վորոշումը հրապարակելու կապակցութեամբ:

«Համ Կ(բ) պատմութեան համառոտ դասընթացի»—բոլշեիզմի իսկապես գիտական պատմութեան—լույս տեսնելը խոշորագույն զեպք է կուսակցութեան և յերկրի համար:

Այս աշխատութիւնը յերեան յեկալ Համ Կ(բ) Կենտկոմի հանձնաժողովի, անձամբ ընկեր Ստալինի կատարած հսկայական թեորետիկ աշխատանքի հետևանքով և հսկայական ջանք է, վոր ներդրվում է մարքսիստական-լենինյան թեորիայի զանձարանը:

«Համ Կ(բ) պատմութեան համառոտ դասընթացը» մեր կադրերին ղինում է հասարակական զարգացման և քաղաքական պայքարի որենքների գիտութեամբ, նրանց ղինում է

բուլլեիդով, հանդիսանում է մեր շարքերի հետագա ամբողջման, բուլլեիկյան ղեկնության բարձրացման միջոց, կուսակցական և վոչ-կուսակցական բուլլեիկները մեջ ամբացնում է վստահությունը դեպի կոմունիզմի վերջնական հաղթությունը:

Այս բոլորը նշանակում է մեր կուսակցության, մեր պետության, մեր ամբողջ դործի նոր հսկայական ուժեղացում:

Վլադիմիր Իլյիչ Լենինի մահվանից հետո անցած տասնհինգ տարիների ընթացքում մեր կուսակցությունը, վոր իր շարքերը մաքրել է նրա մեջ թափանցած յերկերեսանիներից, նրա շարքերն ուղարկած պրովոկատորներից ու խմբերիախոսական բուրժուազիայի ագենտներից, դարձել է այնպիսի ամուր ու միաձուլ կուսակցություն, ինչպես յերբեք չի յեղել:

Մեր կուսակցության անհաղթելի ուժը նրա անսահման հավատարմությունը և նվիրվածությունն է մարքսիզմ-լենինիզմին:

Ահա թե ինչու այնպես անսահման է մեր կուսակցության հեղինակությունը ժողովրդի մեջ, այնպես խորն է ժողովրդի սերը դեպի Լենինի—Ստալինի կուսակցությունը: (Բուռն ծափահարություններ):

IX

1924 թվի հունվարի 26-ին Խորհուրդների Համամիութենական յերկրորդ Համագումարում, հենց այս դահլիճում ընկեր Ստալինը կուսակցության անունից մեծ յերդում տվեց—ամբողջովին իրականացնել Լենինի ավանդները:

Ընկեր Ստալինը յերգվեց, վոր կուսակցությունը բարձր կպահի ու մաքուր կպահպանի կուսակցության անդամի մեծ կոչումը:

աչքի լույսի պես կպահպանի մեր կուսակցության միասնությունը:

կպահպանի ու կամրապնդի պրոլետարիատի գիկտատուրան:

բոլոր ուժերով կամրապնդի բանվորների ու գյուղացիների դաշինքը:

կամրացնի ու կընդլայնի Հանրապետությունների Միությունը:

կամրացնի մեր Կարմիր բանակը, մեր Կարմիր նավատորմը:

կամրապնդի ու կընդլայնի ամբողջ աշխարհի աշխատավորների միությունը—կոմունիստական Խոտերնացիոնալը:

Մեծ յերդումը կատարված է: (Բուռն ծափահարություններ):

Վլադիմիր Իլյիչ Լենինի մահվանից հետո անցած տասնհինգ տարիների գլխավոր արդյունքն այն է, վոր մեր յերկրում սոցիալիզմ է կառուցվել, վոր սոցիալիզմը «արդեն մակ է կենցաղի մեջ, ժողովրդի ամենորյա կենցաղի մեջ... թափանցել է ժողովրդի ամբողջ կյանքի մեջ»: (Ստալին):

Իսկ սա հենց նշանակում է Լենինի հիմնական ավանդի կատարումը:

Մեր կուսակցության և մեր յերկրի առաջ կանգնած են բազմաթիվ բարդ, գեղեցիկ չլուծված խնդիրներ: Կուսակցության—ԽՍՀՄ աշխատավորների այդ առաջավոր ջոկատի—պայքարը սոցիալիզմի ամբողջման ու զարգացման համար, կապիտալիզմի մնացուկները եկոնոմիկայի և մարդկանց գիտակցության մեջ վերջնականապես հաղթահարելու համար, սոցիալիստական հասարակությունը կոմունիստականի փոխակերպելու համար—գեղեցիկ ավարտված չէ: Հաղթած սոցիալիզմի յերկրին սպասում են վճռողական մարտեր կապիտալիստական շրջապատման և առաջին հերթին Փաշիստական ագրեսորների դեմ, վորոնք հարձակում են պատրաստում Խորհրդային Միության վրա:

Բայց մեր կուսակցությունը հասկանում է յերկրի առաջ կանգնած խնդիրների ամբողջ գովարտությունը, յերբ նա թույլ չի տալիս հաջողություններով արբենալու և չի թույլատրում գլխապուշտ, յերբ աշխատավորներին ուսուցանում է տեսնել հաջողությունների ստվերոտ կողմերը, յերբ ամեն ոք աշխատավորներին մոբիլիզացիայի յե յենթա-

կում՝ պայքարելու դժվարութիւնները հաղթահարման հա-
մար,—կասկած չկա, վոր այն բոլոր խնդիրները, վորոնք
դեռևս լուծված չեն, կլուծվեն:

Սորհրդային ժողովրդի առջև կա պարզ և ուղիղ ճանա-
պարհ: Մեր յերկրի աշխատավորները հաստատապես հա-
մողված են, վոր սոցիալիզմը,—այն հասարակակարգը, վորն
ավելի բարձր ու ավելի արտադրողական է, քան կապիտա-
լիզմը, սոցիալիզմը, վորը վնջնչացրել է մարդու շահագոր-
ծումը մարդու կողմից, ժողովուրդներին բարձրացրել է
խակական մարդկային կյանքի, ուղղել է միլիոնավորների
մեջքը,—անհաղթելի յե:

Մեր յերկրի աշխատավորները հաստատապես դիտեն,
վոր կապիտալիզմն ու ֆաշիզմը պետք է կործանվեն—այս-
պես է պատմական որինաչափութիւնը:

Բայց աշխատավորները միևնույն ժամանակ չեն մոռա-
նա Լենինի խոսքերն այն մասին, վոր կապիտալիզմը չի
«ընկնի», յեթե նրան «չդցեն»:

Լենինի—Ստալինի դրոշի ներքո մեր ամբողջ հետադա-
դարձունեյությամբ մոտեցնենք այդ մոմենտը:

Վո՞չ մի քայլ չնահանջել Լենինյան ավանդներից:

Բարձր ու հաղթական պահել մարքսիզմ-լենինիզմի
դրոշը:

Ամեն բանում հետևել Լենինին: Ամեն բանում հետևել
Ստալինին: (Ծափահարութիւններ):

Ամեն ինչում լինել այնպես, ինչպես Լենինն էր, ինչ-
պես Ստալինն է: (Ծափահարութիւններ):

Յեւ այն ժամանակ սպասվող վճռական մարտերում
ընդդէմ կապիտալիստական շրջապատման,—հաղթութիւնը
հաստատապես մերը կլինի:

Լենինի—Ստալինի գործը հաղթե՛ց մեր յերկրում:

Լենինի—Ստալինի գործը կհաղթի ամբողջ աշխարհում:
(Բռուն, յերկար ժամանակ չլռող ծափահարութիւններ և
նվագախումբն «Ինտերնացիոնալ» է նվագում):

Թարգմանիչ Ա. Խոնդկարյան
Խմբագիր Ա. Հակոբյան
Տեխն. խմբ. Ս. Խաչատրյան
Սրբազրիչ Հ. Մանվելյան
Կոնտրոլ սրբազրիչ Լ. Արսլյան

Դրավիտի լիազոր Ա. Ն. 2828, հրատ. Ա. 658,
Պատվեր Ա. 52, տիրած 3000
Թղթի չափսը $70 \times 86 \frac{1}{16}$ (32.550 տպ. նիշ 1 տպ. մամուլում)
 $2 \frac{1}{2}$ տպ. մամուլ, $1 \frac{1}{4}$ թերթ թուղթ.
Հանձնված է արտադրութեան 3/III 1939 թ.
Ստորագրված է տպագրելու 21/III 1939 թ.
Գինը 40 կ.

Պետհրատ—Քաղաքական գրականութեան հրատարակչութեան տպարան
Ֆերեան, Ալավերդյան Ա. 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0178195

ԳԻՆԸ 40 Գ.

Ա. Տ. ՇԵՐԲԱԿՈՎ

ДЕЛО ЛЕНИНА ПОВЕДИЛО!

Госиздат—Издательство

полит. литературы

Ереван, 1939